

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 17 kwietnia 2025 r.
PS.I.431.4.1.2025.WM

**Pani
Justyna Kompala
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Strzelcach Opolskich
ul. Krakowska 16
47-100 Strzelce Opolskie**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne jednostki

1. Nazwa jednostki kontrolowanej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
ul. Krakowska 16, 47-100 Strzelce Opolskie

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli

- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);
- art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993);
- art. 6 ust. 4 pkt 4, z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli

- 1) **przedmiot kontroli:** realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹,

---

¹ Nazywanej dalej „ustawą”

2) **okres objęty kontrolą:** od 1 lipca 2024 r. do dnia kontroli.

4. **Rodzaj kontroli:** kompleksowa

5. **Tryb kontroli:** zwykły

6. **Termin kontroli:** 17 stycznia – 21 stycznia 2025 r.

7. **Skład zespołu kontrolnego:**

- **Wojciech Medoliński** – Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu - kierownik zespołu kontrolnego;
- **Jakub Krajewski** – Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;

---

² Nazywanego dalej „OPS w Strzelcach Opolskich”

- stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;
- realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- powoływania w podstawie prawnej decyzji tytułu rozporządzenia bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych mających zastosowanie w sprawie;
- błędów formalnych we wnioskach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- prowadzenia metryk spraw w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 66a § 2 k.p.a.;
- braku w aktach postępowań oświadczeń wnioskodawców o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, co stanowi naruszenie art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy;
- uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów przewidzianych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie decyzji, którymi organ nie był jeszcze związany, co narusza art. 110 § 1 k.p.a.;
- sposobu wykorzystania 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej;
- braku zobowiązania dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny, co narusza art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- prawidłowości upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania

- świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- stanu zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokości odzyskanych środków oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie.

Ustalenia kontroli

W OPS w Strzelcach Opolskich w okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 10 stycznia 2025 r. wydano **147** decyzji administracyjnych ustalających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, **2** decyzje odmawiające prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz **4** decyzje orzekające o nienależnie pobranych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego.

Od żadnej z wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W okresie objętym kontrolą OPS w Strzelcach Opolskich nie odnotował przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia na podstawie § 7 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341).

Na dzień kontroli w OPS w Strzelcach Opolskich nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub osoby pobierającej to świadczenie uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację **29** postępowań (19,73%), zakończonych wydaniem decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego, **2** postępowań (100%) zakończonych wydaniem decyzji o odmowie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dokumentację **4** postępowań (100%) zakończonych wydaniem decyzji orzekających o nienależnie pobranych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- 1) ustalenia prawa do świadczeń osobie uprawnionej pozostawającej pod opieką opiekuna prawnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy;
- 2) umorzenia przez organ właściwy dłużnika należności, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy.

1. Prawdliwość upoważnienia pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych

Burmistrz Strzelec Opolskich na podstawie upoważnień z dnia 1 lipca 2024 r. nr OR.0052.103.2024 oraz OR.0052.104.2024 udzielił umocowania Kierownikowi OPS w Strzelcach Opolskich do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji.

W okresie poddanym kontroli zadania wynikające z ustawy realizowane były także przez pracownika OPS w Strzelcach Opolskich, którego Burmistrz Strzelec Opolskich, na podstawie art. 12 ust. 2 oraz art. 8b ustawy, upoważnił do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz prowadzenia postępowań w tym zakresie (upoważnienia z dnia 27 lutego 2024 r. nr OR.0052.50.2024 i OR.0052.51.2024).

Dodatkowo, Burmistrz Strzelec Opolskich upoważnił Zastępcę Burmistrza Strzelec Opolskich do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji, a także do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania w tych sprawach decyzji (upoważnienia z dnia 4 września 2024 r. nr OR.0052.160.2024 i OR.0052.161.2024). Przedmiotowe umocowania zostały

udzielone na czas oznaczony, od 13 września 2024 r. do 27 września 2024 r. Spośród wszystkich akt postępowań poddanych kontroli przez zespół kontrolny, w 4 przypadkach doszło do podpisania przez Zastępcę Burmistrza Strzelec Opolskich decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wszystkie decyzje zostały podpisane w terminach objętych okresem obowiązywania udzielonych upoważnień.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydane decyzje zawierają prawidłowe oznaczenie organu właściwego. Zgodnie z art. 2 pkt 10 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy – postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo nastąpiło w formie decyzji administracyjnej.

We wszystkich analizowanych przypadkach świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1a ustawy, w związku z art. 9 ust. 1 ustawy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku zostały przyznane w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

W przypadku ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ przyznawał takie prawo, gdy spełniony został warunek wynikający z art. 9 ust. 2 ustawy tj., gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał odpowiednio kwoty 1209,00 zł w odniesieniu do świadczeń ustalanych na okres świadczeniowy 2023/2024.

W przypadku 1 z postępowań poddanych kontroli doszło do sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, skutkiem czego zastosowanie miał art. 9 ust. 2a ustawy.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględnił dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 9 ust. 3 ustawy.

W sytuacji uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy dzielono osiągnięty w tym roku dochód przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 9 ust. 4 ustawy.

Przyznanie prawa od świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo następowało w drodze decyzji administracyjnej. Decyzje poddane kontroli zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W podstawach prawnych decyzji przywołano przepisy ustawy, Kodeksu postępowania administracyjnego, obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie wysokości kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dnia 1.10.2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 121) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341)³.

Organ, w przypadku 8 decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przytaczając tekst rozporządzenia, czynił to bez podziału na poszczególne jednostki redakcyjne mające zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Zgodnie treścią art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się bowiem, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze

---

³ Nazywanego dalej „rozporządzeniem”

wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji⁴. Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to koniecznym jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej rzeczonego przepisu⁵.

Wszystkie decyzje wydane w poddanych kontroli postępowaniach zawierały uzasadnienie. W odniesieniu do decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ sporządzał uzasadnienia w sposób naruszający postanowienia art. 107 § 3 k.p.a., w myśl którego uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Zgodnie z treścią art. 75 § 1 k.p.a. dowodem w postępowaniu administracyjnym jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy a nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Obowiązek wskazania w uzasadnieniu decyzji administracyjnej dowodów, na których oparł się organ przy ustalaniu stanu faktycznego, wyszczególniony w art. 107 § 3 k.p.a., stanowi przejaw realizacji wyrażonej w art. 11 k.p.a. zasady przekonywania oraz ujętej w art. 8 k.p.a. zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz świadomości i kultury prawnej obywateli. Organ administracji publicznej powinien zająć stanowisko wobec całego materiału zebranego w toku postępowania oraz uzasadnić jasno i należycie swoje stanowisko, a w szczególności uzasadnić, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe⁶.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

---

⁴ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 08.04.1999 r. sygn. akt. III SA 8192/98 oraz Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10.10.2007 r. o sygn. akt II GSK 177/07

⁵ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24.04.1983 r. sygn. akt II SA 20/83

⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 października 2021 r. sygn. akt I GSK 503/21

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja każdorazowo zawierała wniosek zgodny z wymogami art. 15 ust. 3, zawierający:

- 1) dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz, o ile wnioskodawca posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, oraz zaświadczenia lub oświadczenia i inne dokumenty potwierdzające

spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego będącego przedmiotem wniosku, zgodnie z wymogami art. 15 ust. 4 ustawy.

We wszystkich wnioskach inicjujących wszczęcie postępowania w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w polu przeznaczonym do określenia „adresu organu właściwego wierzyciela realizującego świadczenia z funduszu alimentacyjnego” nie zamieszczono wymaganych informacji odnośnie adresu organu właściwego, którym zgodnie z treścią art. 2 pkt 10 ustawy jest Burmistrz Strzelec Opolskich. W przypadku wniosku zakończonego wydaniem decyzji nr OPS.FA.530.000029.09.2024 z dnia 11 września 2024 r., w polu dedykowanym dla oznaczenia organu właściwego zostało umieszczone wyłącznie słowo „Burmistrz”, co należy traktować równoznacznie z niepodaniem stosownych danych dotyczących organu właściwego wierzyciela.

Ponadto, w przypadku wniosku inicjującego postępowanie zakończone wydaniem decyzji nr OPS.FA.000044.09.2024 z dnia 19 września 2024 r. nie zostały uzupełnione pola wyboru w części I pkt 5.2, 5.3 oraz 5.4, odnoszące się do ewentualnych dochodów osiągniętych z gospodarstwa rolnego jak również uzysku oraz utraty dochodu przez członka rodziny wnioskodawcy w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy lub w roku złożenia wniosku.

Zespół kontrolny stwierdził również, że w przypadku **11** spośród wniosków poddanych kontroli nie zostały zamieszczone informacje o dokumentach wnoszonych przez wnioskodawców wraz z wnioskiem pomimo faktu ich obecności w aktach poszczególnych postępowań.

W przypadku wszystkich akt postępowań poddanych czynnościom kontrolnym w przedmiocie przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób uprawnionych zespół kontrolny nie stwierdził obecności oświadczeń wnioskodawców o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji. Niniejsze oświadczenie stanowi integralną część wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaś jego brak należy uznać za naruszenie art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy.

OPS w Strzelcach Opolskich, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności odpowiednio dane wnioskodawców oraz członków ich rodzin, o których mowa art. 15a ust. 1 ustawy.

Zastrzeżenia budzi kwestia metryk prowadzonych spraw w odniesieniu do postępowań zakończonych wydaniem decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W przypadku dwóch spośród trzech postępowań (postępowania zakończone wydaniem decyzji nr OPS.ZZ.000141.07.2024 oraz decyzji nr OPS.ZZ.000142.07.2024 z dnia 17 lipca 2024 r.), których dokumentacja została poddana czynnościom kontrolnym, zespół kontrolny stwierdził brak wydruku metryki sprawy w aktach postępowania. Zgodnie z treścią art. 66a § 3 k.p.a. metryka sprawy, wraz z dokumentami do których odsyła, stanowi obowiązkową część akt sprawy i jest na bieżąco aktualizowana, zaś zgodnie z treścią § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy (Dz. U. z 2012 r. poz. 250) jeżeli dokumentacja odzwierciedlająca przebieg załatwiania spraw nie powstaje w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w § 2 tego rozporządzenia, to metrykę sporządza się w formie tabeli, odnotowując w niej poszczególne czynności w sprawie. Tabela ta, w myśl § 3 ust. 2 omawianego

rozporządzenia, może zostać wypełniona odręcznie lub w formie elektronicznej, a jej wydruk powinien być dołączony do akt sprawy po wykonaniu ostatniej czynności w sprawie lub w razie zaistnienia takiej potrzeby.

W aktach postępowania zakończonych wydaniem decyzji nr OPS.ZZ.000146.12.2024 z dnia 19 grudnia 2024 r. stwierdzono obecność metryki sprawy która nie spełniała wymogów określonych w art. 66a § 2 k.p.a. Zgodnie z treścią niniejszego przepisu w treści metryki sprawy wskazuje się wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym oraz określa się wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odpowiednim odesłaniem do dokumentów określających te czynności. Metryki spraw poddanych kontroli nie zawierały informacji o wszystkich czynnościach podejmowanych przez organ w ramach toczących się postępowań, m.in. w zakresie uzyskiwania lub weryfikacji informacji niezbędnych do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego pomimo, iż podejmowanie tych czynności przez organ zostało stwierdzone w toku trwania czynności kontrolnych.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

4. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wniosków złożonych do dnia 31 października danego roku ustalano na okres świadczeniowy, tj. od dnia 1 października 2023 r. do dnia 30 września 2024 r. W pozostałych przypadkach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, co jest zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy.

W 9 z poddanych kontroli sprawach wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej została dokonana przed doręczeniem stronie decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Omawiana okoliczność miała miejsce w przypadku postępowań zakończonych wydaniem następujących decyzji:

- 1) decyzji nr OPS.FA.000048.09.2024 z dnia 19 września 2024 r. – wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 18 października 2024 r., zaś w odniesieniu do decyzji zastosowanie miał art. 44 § 4 k.p.a. z datą doręczenia przypadającą na dzień 21 października 2024 r.;

- 2) decyzji nr OPS.FA.000059.10.2024 z dnia 1 października 2024 r. – wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 18 października 2024 r., zaś w odniesieniu do decyzji zastosowanie miał art. 44 § 4 k.p.a. z datą doręczenia przypadającą na dzień 23 października 2024 r.;
- 3) decyzji nr OPS.FA.000073.10.2024 z dnia 14 września 2024 r. – wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 18 października 2024 r., zaś strona odebrała decyzję osobiście w dniu 22 października 2024 r.;
- 4) decyzji nr OPS.FA.000073.10.2024.1 z dnia 14 września 2024 r. – wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 18 października 2024 r., zaś strona odebrała decyzję osobiście w dniu 22 października 2024 r.;
- 5) decyzji nr OPS.FA.000086.11.2024 z dnia 6 listopada 2024 r. – wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 20 listopada, zaś decyzja została doręczona stronie w dniu 21 listopada 2024 r.;
- 6) decyzji nr OPS.FA.000086.11.2024.1 z dnia 6 listopada 2024 r. – wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 20 listopada, zaś decyzja została doręczona stronie w dniu 21 listopada 2024 r.;
- 7) decyzji nr OPS.FA.000091.11.2024 z dnia 12 listopada 2024 r. - wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 20 listopada 2024 r., zaś w odniesieniu do decyzji zastosowanie miał art. 44 § 4 k.p.a. z datą doręczenia przypadającą na dzień 28 listopada 2024 r.;
- 8) decyzji nr OPS.FA.000094.11.2024 z dnia 20 listopada 2024 r. - wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 20 listopada, zaś decyzja została doręczona stronie w dniu 22 listopada 2024 r.;
- 9) decyzji nr OPS.FA.000095.11.2024 z dnia 25 listopada 2024 r. - wypłata świadczenia nastąpiła w dniu 20 listopada, zaś decyzja została doręczona stronie w dniu 5 grudnia 2024 r.

Powyższe stanowi naruszenie przepisu art. 110 § 1 k.p.a., zgodnie z którym organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej. Zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych decyzja procesowa jako akt podjęty, a następnie uwewnętrzniony przez jego wydanie, nabiera cech decyzji administracyjnej przez zakomunikowanie treści tego aktu stronie. Dopóki nie zostanie zakomunikowana stronie, dopóty jest aktem nie wywierającym żadnych dla strony skutków. Uwewnętrznienie decyzji w stosunku do strony stwarza nową sytuację procesową (np. możliwość wniesienia odwołania). Doręczenie lub ogłoszenie decyzji

stanowi jej wprowadzenie do obrotu prawnego. Od tego dopiero momentu decyzja wiąże organ administracji publicznej i stronę⁷.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

5. Sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji

Według stanu na dzień 20 stycznia 2025 r. Gmina Strzelce Opolskie na obszarze swojego działania miała **286** dłużników alimentacyjnych. Powyższa informacja została przekazana członkom zespołu kontrolnego przez kierownika OPS w Strzelcach Opolskich w trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych w jednostce, w formie oświadczenia z dnia 20 stycznia 2025 r. W trakcie kontroli poddano weryfikacji dokumentację **32** dłużników alimentacyjnych, która dotyczyła:

- **19** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Burmistrz Strzelec Opolskich, zaś organem właściwym wierzyciela jest organ innej gminy;
- **10** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest organ innej gminy, zaś organem właściwym wierzyciela jest Burmistrz Strzelec Opolskich;
- **3** dłużników alimentacyjnych, dla których zarówno organem właściwym wierzyciela, jak i dłużnika pozostaje Burmistrz Strzelec Opolskich.

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentacji dłużników alimentacyjnych ustalono, iż:

- 1) zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy realizowany był obowiązek polegający na przeprowadzaniu wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbierano również od dłużników oświadczenie majątkowe. W **17** sprawach, w których organem właściwym dłużnika był Burmistrz Strzelec Opolskich oraz w **3**, w których występował jako organ właściwy wierzyciela, jak i dłużnika, dłużnik został wezwany do stawienia się w OPS w Strzelcach Opolskich w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. W **8** przypadkach dłużnicy nie podjęli wezwania (przesyłki były dwukrotnie awizowane, po czym następował

---

⁷ por. wyroku NSA z dnia 4.08.2022 r., sygn. akt III OSK 7246/21; wyroku NSA z dnia 12.01.2012 r., sygn. akt I OSK 1333/11; wyroku WSA w Opolu z dnia 3.09.2021 r., sygn. akt I SA/Op 125/21; wyroku WSA w Rzeszowie z dnia 20.11.2012 r., sygn. akt I SA/Rz 918/12.

skutek określony w art. 44 § 4 k.p.a.). Skuteczne doręczenie wezwania nastąpiło w przypadku **11** dłużników alimentacyjnych, z czego **9** stawilo się w wyznaczonym terminie na wywiad alimentacyjny, zostały również od nich odebrane oświadczenia majątkowe. W **1** przypadku na dzień przeprowadzenia kontroli organ nie dysponował zwrotnym potwierdzeniem odbioru przesyłki poleconej z uwagi na nieodległy termin nadania;

- 2) zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy organ właściwy dłużnika przekazywał komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności dane uzyskane podczas wywiadów alimentacyjnych oraz zawartych w oświadczeniach majątkowych dłużnika;
- 3) w każdej ze spraw organ właściwy dłużnika na podstawie art. 6 ustawy informował organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach;
- 4) zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile jego adres zamieszkania był znany, oraz organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;
- 5) zgodnie z art. 27 ust. 7a ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułu należności z świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy.

Zarówno terminowość podejmowanych czynności, jak i tryb oraz sposób procedowania poszczególnych postępowań nie budzą zastrzeżeń zespołu kontrolnego, z wyjątkiem sprawy dłużnika o sygn. OPS.FA.531.336.2024 (wezwanie na wywiad alimentacyjny z dnia 21 października 2024 r.).

W powyższym przypadku został przeprowadzony z dłużnikiem alimentacyjnym wywiad alimentacyjny, w trakcie którego ustalono, że nie wywiązuje się on z zobowiązań alimentacyjnych z powodu braku zatrudnienia, jednocześnie pozostając osobą niezarejestrowaną we właściwym miejscowo powiatowym urzędzie pracy. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 2 pkt 1 w zw. z ust. 3 pkt 2 ustawy organ właściwy dłużnika zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako

bezrobotny wyznaczając jednocześnie termin na wykonanie niniejszego zobowiązania nieprzekraczający 30 dni. W przypadku zaś, gdy dłużnik alimentacyjny odmówił zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny wówczas organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W treści pisma z dnia 28 października 2024 r., skierowanego do komornika sądowego przez organ właściwy dłużnika, OPS w Strzelcach Opolskich informując o działaniach podjętych względem dłużnika powołał się również na pismo zobowiązujące dłużnika alimentacyjnego do rejestracji we właściwym miejscowo powiatowym urzędzie pracy, jednakże zespół kontrolny nie stwierdził obecności rzeczzonego pisma w aktach sprawy. W ocenie organu kontrolnego w realiach omawianej sprawy organ właściwy nie wyczerpał wszystkich możliwych działań, które mógł podjąć względem dłużnika alimentacyjnego.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

6. Stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organ właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Zgodnie z oświadczeniem z dnia 20 stycznia 2025 r., które zostało złożone przez kierownika OPS w Strzelcach Opolskich, obowiązek ten jest regularnie realizowany.

Z przedłożonych danych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2024 r. stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych w Gminie Strzelce Opolskie wynosił **13 367 463,26 zł**. W okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **142 156,57 zł**, w tym:

- 37 494,89 zł – kwota stanowiąca dochód budżetu państwa (60 % wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego),
- 24 996,57 zł – kwota stanowiąca dochód własny gminy

(40% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego)

- 79 665,11 zł – wyegzekwowane odsetki stanowiące dochód budżetu państwa

7. Realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużników alimentacyjnych środków do Budżetu Państwa oraz sposobu wykorzystania 40% odzyskanych od dłużników alimentacyjnych środków

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że Burmistrz Strzelce Opolskich wywiązuje się z wynikającego z art. 27 ust. 4 ustawy obowiązku przekazywania Wojewodzie Opolskiemu – stanowiących dochód budżetu państwa – 60% kwot (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie) należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

Zgodnie z treścią oświadczenia Głównego Księgowego OPS w Strzelcach Opolskich z dnia 21 stycznia 2025 r. 40% kwot należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, pozyskanych od dłużników alimentacyjnych w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. oraz stanowiących dochód własny wierzyciela, zostało przekazanych przez OPS w Strzelcach Opolskich do Urzędu Miasta w Strzelcach Opolskich jako dochody własne Gminy Strzelce Opolskie.

W powyższym oświadczeniu stwierdzono również, iż koszty podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych zostały pokryte ze środków własnych Gminy Strzelce Opolskie, zaplanowanych w budżecie gminy na 2024 r. w rozdziale 85219 – Ośrodki pomocy społecznej, w odpowiednich paragrafach klasyfikacji budżetowej.

Zgodnie z treścią § 15 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Kierownika OPS w Strzelcach Opolskich nr 108/2023 w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich, podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych w imieniu organu wierzyciela należy do kompetencji Działu Świadczeń Społecznych OPS w Strzelcach Opolskich. Zgodnie z treścią art. 27 ust. 6 ustawy uzyskane przez gminę właściwą wierzyciela dochody w postaci 40% kwot należności pozyskanych od dłużników alimentacyjnych przeznacza się w szczególności na pokrycie kosztów podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Zgodnie z brzmieniem art. 31 ust. 1 ustawy przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej finansowanym w formie dotacji celowej z budżetu państwa, zatem koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez gminę są pokrywane przez budżet państwa. Natomiast środki pozyskane od dłużników alimentacyjnych, o których mowa w art. 27 ust. 4 ustawy, zgodnie z ust. 6 przywołanego artykułu stanowią dochód dodatkowy, który należałoby przeznaczać w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, które można wykorzystać np. w celu zakupu materiałów biurowych, pokrycie kosztów egzekucji administracyjnych lub szkolenia pracowników z zakresu funduszu alimentacyjnego.

Mając powyższe na uwadze, uwzględniając treść dokumentacji przekazanej przez OPS w Strzelcach Opolskich w trakcie trwania czynności kontrolnych, nie można uznać, iż wymóg przewidziany przez przepis art. 27 ust. 6 w zw. z ust. 4 ustawy jest należycie realizowany przez organ.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia, polegające na:

- 1) braku oznaczania adresu organu właściwego we wnioskach inicjujących wszczęcie postępowania;
- 2) błędnym oznaczaniu organu właściwego we wnioskach inicjujących wszczęcie postępowania;
- 3) powoływaniu w podstawie prawnej decyzji tytułu rozporządzenia bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych mających zastosowanie w sprawie;
- 4) prowadzeniu metryk spraw w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 66a § 2 k.p.a.;
- 5) braku w aktach postępowań oświadczeń wnioskodawców o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, co stanowi naruszenie art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy.

2. Nieprawidłowości, polegające na:

- 1) uzasadnianiu decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów przewidzianych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- 2) wypłacie świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie decyzji, którymi organ nie był jeszcze związany, co narusza art. 110 § 1 k.p.a.;
- 3) sposobie wykorzystania 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej;
- 4) braku zobowiązania dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny, co narusza art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niedostatecznym nadzorem Kierownika OPS w Strzelcach Opolskich nad realizowanymi zadaniami,
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa procesowego przez osoby prowadzące postępowania w zakresie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego

Jednostka kontrolowana pismem z dnia 28 marca 2025 r. nr OPS.020.368.2025 wniosła zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 19 marca 2025 r. nr PS.I.431.4.1.2025.WM, dotyczące treści zawiadomienia organu właściwego dłużnika skierowanego do komornika sądowego oraz organu właściwego wierzyciela w związku z działaniami podjętymi wobec dłużnika alimentacyjnego, opisanego w cz. II pkt 5 projektu wystąpienia pokontrolnego.

Po rozpatrzeniu zastrzeżeń, działając na podstawie art. 42 ust. 2 pkt. 2 ustawy o kontroli w administracji rządowej, rozstrzygnięto o ich uwzględnieniu w całości.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej:

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru Kierownika OPS w Strzelcach Opolskich nad zadaniami realizowanymi w kontrolowanym zakresie przez pracowników ośrodka;
  - 2) rzetelną weryfikację wniosków inicjujących wszczęcie postępowania w przedmiocie przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zawiadamianie wnioskodawców o konieczności uzupełnienia braków formalnych we wnioskach, stosownie do art. 64 § 2 k.p.a.;
  - 3) przytaczanie podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych w sposób zgodny z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
  - 4) prowadzenie metryk spraw zgodnie z wymogami określonymi w art. 66a § 2 k.p.a.;
  - 5) odbieranie przez organ od wnioskodawców oświadczeń o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, zgodnie z art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy;
  - 6) wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
  - 7) wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyłącznie w odniesieniu do decyzji, którymi organ jest związany, zgodnie z art. 110 § 1 k.p.a.;
  - 8) wykorzystywanie przez organ 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej w sposób zgodny z art. 27 ust. 6 ustawy;
  - 9) zobowiązywanie dłużników alimentacyjnych do rejestracji jako osoby bezrobotne zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy.
- VI.** Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.**

VII. Zgodnie z treścią art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej